

Pandemi Döneminde Ebelik Bölümü Öğrencisi Olmak: Nitel Bir Araştırma

Being a Midwifery Student During the Pandemic Period: A Qualitative Research

Özlem DOĞAN YÜKSEKOL¹, Mihriban ULUCAN², Nazlı BALTAÇI³, Münevver Aybüke BERBER ÇIKRIK⁴

¹ Doktor Öğretim Üyesi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Elazığ, 0000-0002-1761-1479

² Araştırma Görevlisi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Elazığ, 0000-0001-5462-2209

³ Doktor Öğretim Üyesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Samsun, 0000-0001-8582-6300

⁴ Araştırma Görevlisi, Kastamonu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kastamonu, 0000-0002-7943-4578

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı COVID- 19 pandemisi sürecinde kadın doğum kliniklerinde uygulama yapan ebelik son sınıf öğrencilerinin deneyimlerinin incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma nitel tiptedir. Araştırma 26/04/2021-21/05/2021 tarihleri arasında yapıldı. Araştırmanın evrenini Türkiye'nin doğusunda bulunan bir üniversitenin ebelik bölümü 4. sınıfta okuyan ve klinik uygulamaya çıkan öğrenciler oluşturdu. Araştırmanın örneklemini ise belirtilen tarihlerde klinik uygulamaya devam eden ve araştırmaya katılmayı kabul eden 20 öğrenci oluşturdu. Veriler, Google Meet veya Zoom uygulamaları online video konferans yapılarak toplandı.

Bulgular: Araştırmada yapılan içerik analizi sonucunda, öğrencilerin pandemi hakkındaki görüşleri, öğrencilerin klinik uygulamalar hakkındaki görüşleri, öğrencilerin klinik uygulama sırasında hissettikleri duygular olarak 3 ana tema belirlendi. Öğrenciler pandemi sırasında klinik uygulamaya devam edebilmelerini şans olarak nitelerken, beraberinde covid 19'a yakalanma korkusu yaşadıklarını ifade ettiler. Bazı öğrenciler uygulamalar sırasında pandemi öncesi döneme göre gebelerle iletişimlerinde aksaklıklar yaşadıklarını ve pandemi döneminde eğitimin olumsuz etkilendiğini ifade ettiler.

Sonuç: Araştırmada öğrencilerin pandemi döneminde uygulamaya devam etmelerinin olumlu sonuçlar yarattığı ortaya kondu. Öğrencilerin pandemi sırasında klinik uygulamalara çıkmalarının mesleğe ve meslektaşlarına dair pozitif bakış açısı kazanmalarına katkı sağladığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: COVID- 19 virüsü, Eğitim, Niteleyici Araştırma, Pandemi.

ABSTRACT

Purpose: This study was conducted to determine the how the education of students studying in the Midwifery department was affected by the Covid 19 epidemic.

Material and Method: This research is of qualitative type. The research was conducted in between 26/04/2021-21/05/2021. Its study population included 4th grade students studying in the midwifery department of a university in eastern Turkey and going into clinical practice. The sample of the study consisted of 20 students who continued clinical practice on the specified dates and agreed to participate in the study. The data was collected by online video conferencing with Google Meet or Zoom applications.

Results: In the content analysis conducted as a result of the study, three main themes were identified as 'students' views on the pandemic', 'students' views on clinical practices', students' feelings during clinical practice. While the students described it as a chance to continue clinical practice during the pandemic, they stated that they had the fear of catching covid 19. Some students stated that they had problems in communicating with pregnant women during the practices compared to the pre-pandemic period and that education was negatively affected during the pandemic period.

Conclusion: In the study, it was revealed that the students' continued practice during the pandemic period had positive results. It has been revealed that students' going to clinical practices during the pandemic contributed to gaining a positive perspective on the profession and their colleagues.

Keywords: COVID- 19 virus, Education, Qualitative Research, Pandemic.

Sorumlu yazar:

Mihriban ULUCAN, Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Elazığ, mihriban.ulucan@hotmail.com

Başvuru/Submitted: 22.01.2022 **Kabul/Accepted:**22.04.2022

Cite this article as: Doğan-Yüksekol Ö, Ulucan M, Baltacı N, Berber-Çıkrık MA. Being a Midwifery Student During the Pandemic Period: A Qualitative Research. J TOGU Heal Sci. 2022;2(2):300-313.

GİRİŞ

COVID- 19; solunum yetmezliğine neden olan ve koronavirüs 2019 olarak adlandırılan bulaşıcı bir hastalıktır. İlk olarak 2019 yılının Aralık ayında Çin' in Wuhan eyaletinde ortaya çıkmış ve hızla tüm dünyaya yayılmıştır (1). COVID- 19' un prevalansının, bulaşma hızının ve ölüm oranlarının yüksek olması nedeniyle fiziksel ve zihinsel sağlığın çeşitli yönlerini etkileyebilen önemli bir tehdittir (2). Yüksek bulaşma ve ölüm oranları nedeniyle ülkeler restoranlar, müzeler, sinema salonları gibi sosyal alanların kapatılması, seyahat kısıtlamaları ve eğitim kurumlarının kapatılması gibi tedbirleri almak zorunda kalmışlardır (3). Eğitim alanında, bu durum yüz yüze akademik faaliyetlerin askıya alınmasına ve uzaktan eğitim gerekliliğine yol açmıştır (4).

Ebelik; klinik ğretim, öğrenme ve değerlendirme bileşenlerinden oluşan uygulamaya dayalı bir meslektir. Bu uygulama eğitimlerinde öğrencilerin mezun olmadan klinik becerilerde ustalaşmasını ve davranış değişikliği geliştirmesini sağlamak amaçlanmaktadır (5). Uluslararası Ebelik Konfederasyonu (ICM) ebelik eğitiminde yeterli düzeyde mesleksenel beceri kazandırılması için eğitimin en az %40 teori, %50 uygulama içermesi, kanıta dayalı yaklaşımların uygulanması, yetişkin öğrenme ilkelerine ve yeterliğe dayalı eğitim verilmesi gerektiğini belirtilmektedir. Ayrıca Yükseköğretim Kurulu (YK) ebelik ğrencilerinin mezun olabilmesi için en az 40 gebe takibi ve bakımı, en az 40 riskli gebe takibi ve bakımı, en az 100 antenatal muayene, en az 100 doğum sonrası muayene, en az 100 normal yenidoğan muayenesi ve en az 40 doğum yaptırmak gibi klinik uygulama esasları belirlemiştir (6).

Ebelik meslek eğitimlerinin içerisinde önemli bir yer tutan klinik uygulamaların COVID- 19 sürecindeyken nasıl yürütüleceği tartişılmış, bazı ülkelerde öğrenciler evlerine gönderilmiş ve bazılarında klinik uygulamalar olduğu gibi devam etmiştir (7,8). Salgın nedeniyle mesleki eğitimlerinin bir kısmı klinik uygulamalar olan sağlık bilimleri ğrencilerinin sağlık kurumlarına ulaşımı kısıtlanmış ve öğrencilerin klinik uygulamaları etkilenmiştir (4). Yeterince klinik uygulamada bulunamayan ebelik ğrencilerinin kadınlar ile teması ve iletişimi, sağlık ekibi ile işbirliği ve iletişimi, mezuniyet öncesi tamamlamaları gereken gebe takibi, doğum ve yenidoğan muayene sayıları azalmaktadır. Ebelik eğitiminde karşı karşıya kalınan bu durum klinik uygulamaların, ebelik eğitimini ve mesleğinin yakın gelecekteki durumunu etkilemektedir (7). Öte yandan salgının klinik ebelik uygulamaları eğitimi üzerinde etkisi kısa süreli olmayacaktır. COVID- 19 salgını nedeniyle klinik uygulama eğitimi kısıtlanan ebelik ğrencilerinin kaliteli bakım verme, karar alma, ekip işbirliği, iletişim, kadın hakları, öncelikler ve eşitlikler konusundaki bilgi ve becerileri ile gelecekte

kadınlara, bebeklere ve ailelere bakım verme Őekillerini etkileyecektir (9). Ebelik eğitimi içerisinde yer alan klinik uygulamalar öğrencilerin mezuniyet öncesi dönemde kadınlar ile temas etmesini, sağlık ekibi üyelerini ve bu ekip üyelerinin sorumluluklarını öğrenmeleri, gebelik, doğum, doğum sonu ve yenidoğan izlemlerini gerçekleŐtirmelerini sağlamaktadır. Bu klinik uygulamalar ile ebelik ğrencilerinin mezun olabilecek mesleki yeterliliğe kavuŐmaları amaçlanmaktadır (5, 6, 9).

Ebelik eğitimi içerisinde klinik uygulamaların önemi görülmektedir. Türkiye’de salgın döneminde eğitim ve öğretimin yürütülmesi ilkeleri, YK tarafından belirlenmiştir. YK niversitelerde verilecek teorik derslerin uzaktan/digital ğretim yolu ile olmasına ve uygulamalı eğitimlerin zorunlu olduğu programlarda kiŐisel koruyucu ekipman kullanımı sağlanarak ve gerekli tedbirler alınarak yüz-yüze sürdürülmesine karar vermiŐtir (10). Literatürde ebelik ğrencilerinin COVID- 19 döneminde klinik uygulama deneyimlerini inceleyen sınırlı çalışma vardır (4, 14). Yapılan alıŐmalar sıklıkla online eğitim ve klinik uygulamaların durdurulmasına yönelik olup pandemi döneminde klinik uygulama yapan öğrencilerin deneyimlerini incelememektedir. Öğrencilerin pandemi sürecinde klinik deneyimlerinin aıklaŐtırılması; 1.,2.,3. sınıflarda öğrenimine devam eden öğrencilerin geliŐtirilmesine ve eğitimde eksik/hatalı ynlerin iyileŐtirilmesine yön verecek, devam eden pandemi sürecinde ebelik eğitiminin daha kaliteli olarak yürütülmesine ve iŐe baŐlayıŐ öncesi yapılacak olan hizmet içi eğitimlere katkı sağlayacaktır. Bu nedenle bu çalıŐmanın amacı Covid-19 pandemisi sürecinde kadın doğum kliniklerinde uygulama yapan ebelik son sınıf ğrencilerinin deneyimlerinin incelenmesidir.

GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Araştırma bir devlet niversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik bölümünde 26/04/2021-21/05/2021 tarihleri arasında fenomenolojik tipte niteliksel araştırma olarak yürütüldü.

Evren ve rneklem

Araştırmanın evrenini bir devlet niversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik bölümü son sınıf (4.sınıf-intörnlük) ğrenciler oluşturdu. Pandemi nedeniyle Ebelik bölümünde okuyan 1.,2.,3., sınıflar klinik uygulamaya ıkarılmadıkları için araştırmaya dahil edilmedi. Araştırma grubunun belirlenmesinde amaçlı örneklem türü kullanıldı. Amaçlı rneklem

türünde katılımcılar; araştırma ile doğrudan ilgili olan, araştırma sorularına cevap vereceğine ve araştırma açısından zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen bireyler arasından seçilmektedir. Amaçlı rneklem yöntemleri içerisinden ölçüt örnekleme ve kartopu örnekleme yöntemi kullanıldı. Ölçüt rnekleme yönteminde önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan tüm durumlar çalışılmaktadır. Ölçüt veya ltleri araştırmacı kendisi oluşturabilmekte veya önceden hazırlanmış bir ölçüt listesi kullanabilmektedir (11,12). Araştırma grubuna katılım ölçütü olarak, ‘‘pandemi sırasında ebelik bölümü 4. sınıfta (intörn ğrenci) olmak’’ ve ‘‘kadın doğum kliniklerinde klinik uygulama yapmış olmak’’ esas alındı. Kartopu (zincir) rnekleme yönteminde amaç araştırmacının, ilgilendiği ve incelediği olgu ile ilgili olarak evrende en çok bilgiye sahip olduğunu düşündüğü kişi ve durumlara 'Bu konu hakkında en çok şeyi bilen kimdir? Görüşmeye kiminle başlamalıyım?' sorularını sorarak başka kimlerle grşebileceğini saptamaktır (11,12). Klinik uygulama sorumlusuna araştırmanın amaı ve yöntemi anlatılarak görüşmeci olabilecek öğrenciler soruldu. Bireysel görüşmeler sırasında elde edilen verilerin, doğgunluğa ulaştığına karar verinceye kadar görüşmeler sürdürüldü. 18 katılımcı ile görüşüldükten sonra veri doğgunluğuna ulaşıldığı dşnld, kontrol amaçıyla 2 katılımcı ile daha görüşülerek toplam 20 katılımcı ile araştırma tamamlandı.

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri ‘‘Kişisel Bilgi Formu’’ ve ‘‘Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu’’ kullanılarak toplandı. Araştırmanın verileri katılımcılarla Google Meet veya Zoom uygulamaları üzerinden online video konferans yapılarak toplandı (6 ğrenci Zoom uygulaması, 14 ğrenci Google Meet uygulaması). Görüşmelerin planlanabilmesi için katılımcılar ile telefon görüşmesi yapıldı, çalışmanın amaı açıklandı ve uygun oldukları zaman ve mekan belirlendi. Görüşmelerin blnmeyeceği sessiz ortamlarda katılımcılar ile bireysel derinlemesine görüşme yapıldı. Görüşme soruları sorulurken akışa göre gerekli değişiklikler yapıldı, sorular sohbet tarzında soruldu, teşvik edici davranıldı ve geri bildirimde bulunuldu. Katılımcıların onamları doğrultusunda görüşmeler kayıt altına alındı. Görüşmeler sırasında katılımcılara ‘‘Bunu mu söylediniz?’’, ‘‘Sylediklerinizden bunu mu anlamalıyım?’’ gibi sorular sorularak görüşmeler derinleştirildi. Kaydedilen görüşmeler araştırmacılar tarafından yazılı metin haline getirildi, katılımcıların ifadeleri hiç değiştirilmeden yazılı metine aktarıldı. Kayıtlar tekrarlı şekilde dinlenerek yazılı metindeki veriler ile doğruluğu kontrol edildi. Görüşmeler en az 17. 39 dakika ve en fazla 34. 06 dakika sürdü.

Kişisel bilgi formu ebelik bölümü ğrencilerinin yaş, medeni durum, aile yapısı, yaşanılan yer özelliklerinden oluşan 4 sorudan oluşmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda ise ğrencilerin COVID- 19 salgını ile ilgili duygu ve düşüncelerine, klinik uygulamaları sırasındaki deneyimlerine ve pandeminin sağlık bakım uygulamalarına etkisine ilişkin sorular yer almaktadır.

Geçerlik ve Güvenirliği

Araştırmada geçerliği sağlamak için öğrencilerin özellikle vurguladığı ifadelere yer verildi. Görüşmelerde elde edile veriler kelimesi kelimesine rapor edilmiştir. Tüm yazarlar verileri değerlendirme ve analiz sürecine katkı sağlamıştır. İçerik geçerliğini sağlamak için tüm öğrencilerin düşüncelerini istedikleri şekilde ifade etmelerine olanak sağlanmış, görüşmeler esnasında sessizlik kullanılarak öğrenciler konuşmaya teşvik edilmiştir. Denetlenebilirliği ve güvenirliği sağlamak için, öğrencilere yapılan doğrulama işlemi ile sağlandı. Öğrencilerden ifadelerini kontrol etmeleri istendi.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma verileri araştırma kapsamında verileri analiz etmede profesyonel bir bilgisayar destekli nitel veri analizi programı (computer assisted qualitative data analysis software / CAQDAS) olan lisanslı MAXQDA 2020 ile araştırmacılar tarafından analiz edildi. Verilerin analizinde araştırma kapsamındaki tema ve kodları oluşturmak amacı ile tümevarımcı niteliksel içerik analizi yapıldı. Veriler analiz edilirken sırasıyla; verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi ve bulguların yorumlanması basamakları takip edildi. İlk olarak açık kodlama yapıldı, ikinci olarak bu kodlar kategorileştirildi ve daha sonra temalar oluşturuldu. Temaların belirlenmesinin ardından bulgular yorumlanarak, rapor haline getirildi. Rapor, hem doğrudan alıntı hem de olgunun kavramlar ve temalar çerçevesinde tanımlanması şeklinde yazıldı. Bu çalışmada analiz edilen veriler 3 ana tema ve 7 alt tema altında toplandı (Tablo 1).

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmaya başlamadan önce Fırat Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Başkanlığından onay (Tarih:26.03.2021- Karar numarası:30002) alındı. Araştırma öncesinde katılımcılara araştırmanın konusu ve amacı açıklandı, elde edilen kayıtların paylaşılmayacağı sadece bilimsel amaçlarla kullanılacağı belirtildi ve katılımcıların sözel

onamları alındı. Araştırmanın tüm aşamalarında Helsinki Deklarasyonu Prensiplerine uyulmuştur.

BULGULAR

Çalışmaya katılmayı kabul eden öğrenciler 22 ile 24 yaşları arasındadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin tamamının cinsiyeti kadındır ve öğrencilerin tamamı bekarlıdır. Araştırmada, ğrencilerin pandemi hakkındaki görüşleri, öğrencilerin pandemi döneminde klinik uygulamaya çıkmalarına ilişkin görüşleri ve klinik uygulamalar sırasında hissettikleri duygular ve endişeleri olmak üzere 3 ana tema belirlendi. Her tema sırasıyla katılımcılarla tartışıldı ve katılımcı ayrıntılarıyla desteklenerek alt temalar oluşturuldu. Şekil 1’ de temalar ve alt temalar gösterilmektedir.

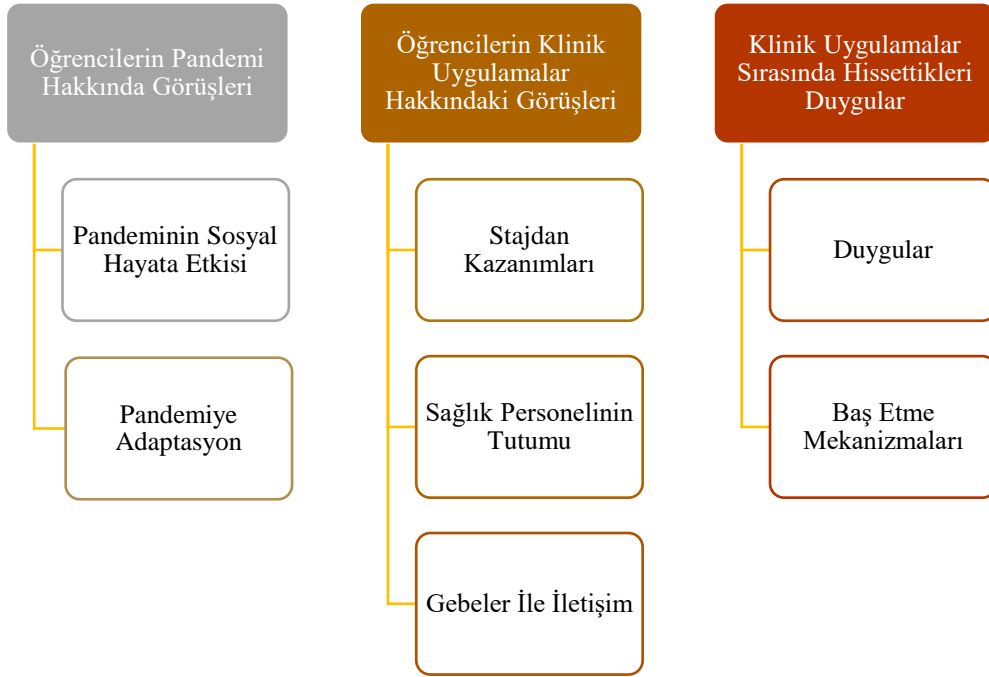
Tema 1: Öğrencilerin pandemi hakkında görüşleri

İlk tema ğrencilerin COVID- 19 salgını ile ilgili düşüncelerini belirlemektir. Öğrenciler, pandemi ilan edildikten sonra, alınan önlemler kapsamında yüz yüze eğitimlerine ara verdiler ve eğitimi uzaktan devam etti. Konu ile ilgili katılımcıların ifadesi Őyledir:

“Bence en kötü etki eğitime oldu. Pandemi den önceki eğitimimizde 14 hafta uygulamaya çıkarken, Őimdi 3 hafta ile sınırlandırıldı. Böylece daha az gebe ve kadınla temas ettik, daha az uygulama yaptık” (Katılımcı 8).

“zellikle okulların uzaktan olması bizi çok etkiledi diye düşünüyorum. Kendi adıma söyleyeyim ben saatlerce bilgisayar ekranına bakıp ders dinlerken çok yoruluyorum ve odaklanamadım. Bir de biz son sınıfta daha fazla uygulama için hastanede olmamız gerekiyordu. Ancak yle olmadı. Pandemi nedeniyle ilk ve ikinci dönem üçer hafta uygulamaya çıktık. Bu da bizlerin mezun olmadan önce edinmemiz gereken klinik becerileri etkiledi” (Katılımcı 5).

Pandemide salgına yönelik önlemler kapsamında sokağa çıkma kısıtlamaları, kafe ve restoranların kapatılması gibi önlemler nedeniyle öğrencilerin sosyal hayatları olumsuz etkilendi. Katılımcıların büyük çoğunluğu COVID- 19 tedbirleri nedeniyle asosyalleştiklerini, COVID- 19 virüsüne yakalanmış olmak ve yakınlarına bulaştırmaktan korktuklarını, bu nedenle sosyal hayatlarının etkilendiğini belirtti.

Şekil 1. Temalar ve Alt Temalar

"Arkadaşlarımı bilemiyorum ama ben pandemiden önce çok geziyor, gezdiğim yerlerin fotoğraflarını çekiyordum. Ama pandemide bırakın gezip fotoğraf çekmeyi, komşularımızla bile görüşemez olduk. Asansöre dahi binemiyorum. İnsanlarla iletişimimiz kısıtlandı. Arkadaşlarımızla o kadar az görüşüyoruz ki, bir sonraki görüşmeye kadar aylar geçiyor. Neredeyse 1 yıldır yaşlı olan akrabalarımızı dahi göremedik, ziyaret edemedik. Telefonla görüntülü olarak konuştuk. Pandemiye asosyal olduk diyebilirim" (Katılımcı 9).

"Dışarı çıkmaya çekiniyorum. Bir yerlere gidip arkadaşlarla oturmaya çekiniyorum acaba birilerinde COVID- 19 var mı yok mu varsa onlardan alıp eve getirir miyim evdekilere zarar verir miyim korkusu var yoksa kendim için bir korkum yok gencim atlatırım diye düşünüyorum. Ailem için korkuyorum anneme ya da babama bir şey olur diye çekiniyorum" (Katılımcı 4).

Tema 2: Öğrencilerin klinik uygulamalar hakkındaki görüşleri

Pandemi sürecinde Türkiye’de eğitimler çoğunlukla uzaktan yapıldı. Uygulamalı bir bilim olan ebellek ve hemşirelik bölümlerinde klinik/saha uygulamaları bölgelere göre farklılık gösterdi. Bazı bölgelerde uygulamalara sınırlı olarak ve kısa süreli izin verilirken bazı bölgelerde hiç izin verilmedi. Bu araştırmayı yaptığımız Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebellek bölümünde 1., 2. ve 3. sınıflar klinik uygulamaya çıkarılmadı. Yalnızca 4. sınıf öğrencileri 3 hafta ile sınırlı olmak koşulu ile uygulamaya çıkarıldı. Bu süre pandemiden önceki klinik

uygulama haftasından oldukça azdı. İkinci tema öğrencilerin klinik uygulamalar hakkındaki görüşleriydi.

“Ben salgın olmasına rağmen uygulamaya çıktığım için çok mutluyum öncelikle. Bu deneyimin olumlu katkıları olduğunu düşünüyorum. Salgında nasıl çalışmam gerektiği konusunda tecrübe edindim. Ayrıca ebe ve hemşirelerin salgın döneminde özverili çalışmalarına tanık olmam onlara duyduğum saygıyı artırdı. Mesleğimi daha severek yapacağıma olan inancım arttı” (Katılımcı 12).

Bu araştırmada öğrencilerin büyük çoğunluğu pandemi gibi zor şartlarda uygulamaya çıkmanın kendilerine olumlu katkılarının olduğunu, kliniklerde çalışan ebe ve hemşirelerin iyi birer rol model olduğunu belirttiler. Meslek hayatları boyunca birçok sıkıntılı durumda çalışmaları gerekebileceği için öğrencilerin bu deneyimleri ve mesleki bakış açısına katkısı önemlidir.

“COVID- 19’ a yakalanmaktan korkuyordum. Ama sınırlı süre de olsa uygulama yapmanın faydası olduğunu düşünüyorum. Tam anlamıyla ateş hattında hissettim kendimi. Böyle bir dönemde uygulamaya çıkmak beni güçlendirdi. Her koşulda mesleğimi yapabileceğimi düşündürdü. Zaten gelişim için zorlanmak gerekli değil midir?” (Katılımcı 6).

Öğrencilerin çoğu pandemide gebelerle geçirdikleri sürenin kısaldığını, koruyucu ekipman nedeniyle gebelerin kendilerini anlamadıklarını ve böylece iletişimlerinin bozulduğunu belirttiler. Pandemiden önceki döneme göre gebelerin yanında daha az süreyle bulduklarını, bu durumun gebelerde yalnızlık hissi yaratmış olduğunu düşündüklerini belirttiler.

“Doğumhanede uygulamadayken, gebelere bakım verirken hep maske ve siperlik kullandım. Gebelerde zaten var olan kontraksiyonlar nedeniyle zaten acı hissediyorlardı. Kontraksiyonla nasıl baş edeceklerini anlattım. Ama maske ve siperlikten dolayı anlayamadığını belirtti. Yüksek sesle söylemek zorunda kaldığımda ise rahatsız oldu. Pandemiden önce böyle bir sorun yaşamamıştım. Ama pandemide gebelerle iletişimimizin etkilendiğini düşünüyorum.” (Katılımcı 18)

“Gebeler tek kişilik odalarda kalıyorlardı. Gebeler kontraksiyonlar sırasında en çok ebelere ihtiyaç duyuyorlardı. Ancak pandemiden önceki uygulamalarımızla kıyasladığımızda bizler ve klinik ebeleri gebelerin yanında daha az kalıyorduk. Böyle bir dönemde ve kontraksiyon varlığında gebelerin kendilerini yalnız hissetmiş olabileceğini düşündüm” (Katılımcı 7).

Öğrenciler uygulama alanlarında çalışan ebe ve hemşirelerin hastalara en üst düzeyde bakım vermeye çalışırken aynı zamanda öğrencileri de korumak için ellerinden geleni yaptıklarını belirttiler.

“Klinikte görevli ebe ve hemşireler bizlere oradaki işleyişi öğretmeye çalışırken, bir yandan da Covid-19’a yakalanmamızdan korkuyor ve çoğu zaman bizi Covid-19 olan gebelerin yanına göndermiyorlardı” (Katılımcı 11).

Tema 3: Klinik uygulamalar sırasında hissettikleri duygular

Bu araştırmada üçüncü tema öğrencilerin klinik uygulamalar sırasında hissettikleri duygulardı. Öğrenciler ile yapılan görüşmelerde, öğrencilerden bazıları pandemi döneminde klinik uygulamaya çıktıkları için kendilerini özgüvenli hissettiklerini ve uygulamaya çıkmaktan mutlu olduklarını ifade ettiler. Bazı öğrenciler ise ambivalan duygular yaşadıklarını ve endişeye kapıldıklarını belirttiler.

“Bende uygulamaya çıkacağımızı öğrendiğimde bir tedirginlik vardı, ama uygulamaya başladıktan sonra bu tedirginliği üzerimden attım. Salgın döneminde uygulama yapmamız özgüvenimin yerine gelmesini sağladı” (Katılımcı 13).

Öğrenciler pandemi döneminde yaşadıkları sıkıntılarla baş etmek için müzik dinlediklerini ve mümkün olduğu kadar sosyal destek almaya çalıştıklarını ve COVID- 19’ a yakalanmamak için bağışıklık sistemini güçlendirmeye çalıştıklarını belirttiler. Konu ile ilgili bir katılımcının ifadesi şöyledir:

“Ben pandeminin başından itibaren multivitamin alıyorum. Bilimsel olarak bir faydası var mıdır bilmiyorum ama en azından bağışıklığım kuvvetlenir diye düşünüyorum. Hem psikolojik olarak beni rahatlatıyor. Bağışıklığımı kuvvetlendiriyorum Covid-19’e yakalanmam diye düşünüyorum” (Katılımcı 15).

TARTIşMA

COVID- 19 salgını tüm dünyayı etkisine alarak kısa sürede pandemi haline geldi ve insan yaşamının tüm alanlarında etkisini gösterdi. Bütün ülkeler alarma geçerek virüsün yayılımını önlemek ve etkisini azaltabilmek amacıyla bir dizi önlemler aldı. Bu alınan önlemlerden bir tanesi de üniversitelerde yüz yüze eğitime ara verilerek uzaktan eğitime geçilmesi idi. Eğitimin uzaktan yapılmaya başlanması ile öğrenciler birçok sorunla karşı karşıya kaldı (13). Alınan önlemler kapsamında uzaktan eğitime geçilen ve bu durumdan olumsuz etkilenen programlardan bir tanesi de ebelik lisans programıdır. Literatür

incelendiğinde ebelik bölümünde okuyan öğrencilerin pandemi sürecinde yaşadıkları sıkıntılarını ele alan sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmektedir (8,14). Bu araştırma, tüm dünyadaki ebelik eğitimini benzer şekilde olumsuz etkileyen salgındaki deneyimlere ilişkin Türkiye’den bir kesit sunduğundan literatüre ve uygulamalı bilimlere ilişkin eğitim-ğretim süreçlerine katkısının olumlu olacağı düşünülmüştür.

Literatürde, yaşlanan nüfus, küreselleşme, kentleşme ve iklim değişikliği gibi faktörlerin sağlığa etkilerinin yanı sıra ortaya çıkan yeni viral hastalıklarla baş etmede nitelikli ebeler olmadan başarılı olunamayacağı ifade edilmekte ve yeni bir viral çağda yaşadığımız vurgulanmaktadır (15,16). Uygun sayıda ve nitelikte ebeler olmadan, sağlık hizmeti sunucuları yeni viral çağın getireceği hasta bakım taleplerini karşılamada yetersiz kalacaktır. Bilinen bu gerçeğe rağmen, pandemi döneminde ebelik eğitiminin uzaktan yapılması ve klinik uygulamalarda meydana gelen aksamalar, ebelik eğitimini olumsuz etkiledi. Çünkü, dünyanın bazı ülkelerinde kişisel koruyucu ekipman eksikliği nedeniyle öğrencilerin klinik eğitimine izin verilmedi (14). Türkiye’de Yüksek ğretim Kurumu (YK) tarafından salgın sürecinin belirsizliği ve virüs yayılımının azaltılması amacıyla 26 Mart 2020 tarihinde 2019-2020 eğitim-ğretim yılı bahar yarıyılında yüz yüze ders yapılmayacağı duyuruldu. Böylece Türkiye’de uzaktan eğitim gündeme geldi (17,18). Bu kararla birlikte ebelik eğitiminin uzaktan eğitime ile yrtlmeye karar verilmesinden sonra yaşanan en büyük endişe, uzaktan eğitim ile ğrencilerin Uluslararası Ebeler Konfederasyonu' nun (ICM) Ebelik Eğitimi için Küresel Standartları (Uluslararası Ebeler Konfederasyonu, 2013) uyarınca belirlenen profesyonel ebelik yeterliliklerini kazanmalarının sağlanamayacağıydı (19,20). En büyük zorluklardan biri ise, öğrencilerin, öğrencilikten ebelik mesleğine geçiş yapabilmeleri için 2005/36/EC AB Yönergesi kapsamında gerekli olan saatleri sağlamaya nasıl devam edileceği oldu (8). Araştırmanın sonucuna bakıldığında, öğrencilerin gebelerle daha az iletişime geçtikleri, bakımı sağlamada yetersiz kaldıkları ve özellikle COVID- 19 pozitif olan gebelerle oldukça sınırlı süre geçirdiklerini belirtmeleri bu zorluğun sahada yansımalarına bir örnek teşkil etmektedir. Tüm bunlara rağmen, bu çalışmada öğrencilerin çoğu klinik eğitime devam ettikleri için mutlu olduklarını, bu deneyimin salgında nasıl çalışılacağı konusunda kendilerinde önemli bir zgven yarattığını ve uygulamaya çıkamayan kişilere göre kendilerini şanslı olarak nitelediklerini ortaya çıkardı. Ancak ğrencilerin çoğu teorik derslerin uzaktan yapılmasının etkin öğrenmeyi olumsuz etkilediğini, uzun süre bilgisayar karşısında durmanın kendilerinde odaklanma ve anlama sorunu yarattığını belirttiler. Kürtüncü ve arkadaşlarının (18) 2020 yılında Türkiye’de hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları bir çalışmada öğrencilerin çoğunun,

derslerin uzaktan yapılması nedeniyle dersleri takip etmekte sorun yaşadıklarını belirtmiştir. Bu araştırmanın sonuçları bizim çalışma sonuçlarımız ile benzerlik göstermektedir.

Literatürde hem eğitimin uzaktan yapılmasının hem de virüsün yayılımına engel olmak için sosyal hayata yönelik getirilen tedbirlerin öğrencilerin eğitim, sosyal yaşam ve ruh sağlıklarında değişimlere neden olduğu belirtilmiştir (21,22). Chatuverdi ve arkadaşları (22) yaptıkları çalışmada öğrencilerin büyük çoğunluğunun uzaktan eğitim döneminde sosyal hayatlarının olumsuz etkilendiğini saptamıştır. Bu çalışmada benzer şekilde öğrenciler, COVID- 19'un yayılmasını önlemek için alınan tam kapanma önlemleri nedeniyle hem arkadaş ortamından uzak kaldıklarını hem de yakın akraba ziyaretlerini ertelediklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca uzun süre evde kaldıklarını, sokağa çıkma kısıtlaması nedeniyle hobilerini yapamadıklarını belirtmiş ve kendilerini asosyal olarak nitelendirmişlerdir.

Literatürde COVID- 19 salgınının ve salgın nedeniyle alınan izolasyon tedbirlerinin bireylerin ruh sağlığına etki ettiği ve endişe, stres, anksiyete yaşamalarına neden olduğu belirtilmektedir (23,24). Literatür ile uyumlu olarak bu araştırma öğrencilerin izolasyon, uzaktan eğitim ve daha sonra kliniğe çıkma süreçlerinde stres ve endişe yaşadıkları, bu durumla baş edebilmek için de müzik dinleme, sınırlı sosyal destek alma gibi yollara başvurdukları belirlenmiştir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmanın sonucunda ebelik bölümü öğrencilerinin uzaktan eğitimden memnun olmadıkları, klinik uygulamada yetersizlik yaşadıkları, sosyal ve eğitim hayatlarındaki değişimlerin endişe yaşamalarına neden olduğu ortaya çıkmıştır. Eğitimcilerden yeni dönemde bu eksiklikleri gidermeye yönelik girişimler planlamaları, işverenlerin ise mezun olan bireylerin çalışma hayatına başladıkları dönemde kurumlarının hizmet içi programlarla var olan eksikliklere yönelik eğitimler planlamaları önerilmektedir.

Teşekkür: Bu çalışmaya katılan herkese en içten teşekkürlerimizi sunarız.

Kurumsal ve Finansal Destek Beyanı: Bu araştırma herhangi bir kuruluş tarafından desteklenmemiştir.

Çıkar Çatışması Beyanı: Yazarlar, bu makale ile ilgili olarak herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemektedir.

Etik Onay: Araştırma izni için Fırat Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan etik izin (Tarih: 26.03.2021- Karar numarası: 30002) alınmıştır. Katılımcıların çalışmaya katılmak ve kayıtlar almak için sözel onamları alınmıştır.

Yazar Katkıları: Çalışma fikri ve tasarımı: DY, MU; Veri toplaması: DY, MU; Kayıtların transkripsiyonu ve analizi: DY, MU, NB, MAB; Makalenin raporlanması: DY, MU, NB, MAB; Yayınlanacak son hale onay verme: DY, MU, NB, MAB.

Kaynakça

1. Zhang Y, Ma ZF. Impact of the COVID-19 pandemic on mental health and quality of life among local residents in Liaoning Province, China: A cross-sectional study. *International journal of environmental research and public health*. 2020;17(7):2381.
2. Rothan HA, Byrareddy SN. The epidemiology and pathogenesis of coronavirus disease (COVID-19) outbreak. *Journal of autoimmunity*.2020;109:102433.
3. Dutta S, Smita MK. The impact of COVID-19 pandemic on tertiary education in Bangladesh: students' perspectives. *Open Journal of Social Sciences*.2020;8(09):53.
4. Rojas-Silva J, Damacen-Oblitas V, Castro-Gomez D, Rojas-Vega J, Barja-Ore J, Vila-Arevalo R, Moquillaza-Alcantara VH. Hospital practice in COVID-19 times: Perceptions of the midwifery interns in Peru. *medRxiv*.2020.
5. Vuso Z, James S. Effects of limited midwifery clinical education and practice standardisation of student preparedness. *Nurse education today*. 2017;55:134-139.
6. Ayar Kocatrk A. Ebelik eğitiminde klinik uygulama sorunları. [Clinical practice issues in midwifery education]. *Sağlık Dşncesi ve Tıp Kltr Dergisi*. 2017;45:56-59.
7. Furuta M. 2020 International Year of Midwifery—In the midst of a pandemic. *Midwifery*.2020; 87:102739.
8. Luyben A, Fleming V, Vermeulen J. Midwifery education in COVID-19-time: Challenges and opportunities. *Midwifery*.2020;89:102776.
9. Renfrew MJ, Bradshaw G, Burnett A, et al. Sustaining quality education and practice learning in a pandemic and beyond 'I have never learnt as much in my life, as quickly, ever'. *Midwifery*. 2021;102915.
10. T.C. Yksekğretim Kurulu Başkanlığı.Yeni Koronavirs Salgını Kapsamında Eğitim ğretim Sreçleri. 2020;75850160-104.01.02.04-E.55362.
11. Baltacı A. Nitel araştırmalarda rneklemeye yntemleri ve rnek hacmi sorunsalı zerine kavramsal bir inceleme. A conceptual analysis on sampling methods and sample size problem in qualitative research]. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstits Dergisi*. 2018;7(1):231-274.
12. Yıldıırım A, Őimřek H. Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yntemleri. 2018. Ankara:Seçkin
13. Saha J, Barman B, Chouhan P. Lockdown for COVID-19 and its impact on community mobility in India: An analysis of the COVID-19 Community Mobility Reports, *Child Youth Serv Rev*.2020; 116:105160.
14. Lazenby M, Chambers S, Chyun D, Davidson P, Dithole K, Norman I, Tlou S. Clinical nursing and midwifery education in the pandemic age. *International Council of Nurses*. 2020;323-325.
15. Meyer KL. Confronting the pandemic superthreat of climate change and urbanization. *Orbis*. 2019; 63:565-581.
16. Whiting K. Coronavirus isn't an outlier, it's part of our interconnected viral age. *World Economic Forum*. [İnternet]. 2020 [15 Mayıs 2021'de erişildi]. [https:// www.weforum.org/agenda/2020/03/coronavirus-global-epidemics-health-pandemic-covid-19/](https://www.weforum.org/agenda/2020/03/coronavirus-global-epidemics-health-pandemic-covid-19/).
17. YK. Koronavirs (Covid-19) bilgilendirme notu: 1. [İnternet]. 2020 [10 Mayıs 2021'de erişildi].https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/coronavirus_bilgilendirme_1.aspx.
18. Krtnc M, Kurt A. Covid-19 pandemisi döneminde hemşirelik ğrencilerinin uzaktan eğitim konusunda yaşadıkları sorunlarASEAD. 2020;7:66-77.

19. Vermeulen J, Luyben A, Jokinen M, Matintupa E, O'Connell R, Bick D. Establishing a Europe-wide foundation for high quality midwifery education: the role of the European Midwives Association (EMA). *Midwifery*. 2018;64:128–131.
20. Fleming V, Pehlke-Milde J, Davies S, Zaksek T. Developing and validating scenarios to compare midwives' knowledge and skills with the International Confederation of Midwives' essential competencies in four European countries. *Midwifery*. 2011;27:854–860.
21. Gonzales-Odriozola P, Gomez- Planchuelo Á, Irurtia MJ, Garcia- Luis-garcía R. Psychological effects of the Covid-19 outbreak and lockdown among students and workers of a Spanish University. *Psychiatry Res*. 2020;290:113108.
22. Chaturvedi K, Vishwakarma DK, Singh N. Covid-19 and its impact on education, social life and mental health of students: A Survey. *Children and Youth Services Review*. 2021;121:105866.
23. Basheti IA, Mhaidat QN, Mhaidat HN. Prevalence of anxiety and depression during Covid-19 pandemic among healthcare students in Jordan and its effect on their learning process: A national survey. *Plos One*. 2021:1-16.
24. Duan L, Zhu G. Psychological interventions for people affected by the Covid-19 epidemic. *Lancet Psychiatry*. 2020;7(4):300–2.